CONFRO

De rubriek *Confrontatie* brengt een uitdagende mening naar voren. De uitdaging geldt de lezer: u mag reageren. Onderschrijft u de gepresenteerde visie of wilt u juist de polemiek aangaan, formuleer uw mening dan scherp en bondig in maximaal 500 woorden. Stuur uw reactie binnen twee weken na verschijnen van het betreffende nummer naar *Noorderbreedte*. De redactie houdt zich het recht voor te lange reacties in te korten.

Willem Foorthuis

Grondverstuiving (2)

In de rubriek 'Confrontatie' werd in het laatste nummer van Noorderbreedte de grondverstuiving aangeduid als een ecologische ramp. Als beheerder van een aantal natuurterreinen die grenzen aan het veenkoloniale gebied, delen wij de mening van Gerrie Koopman dat de huidige ontwikkeling een zorgelijke is. Voor de natuur- en landschapsbeheerders staat het evenwel vast dat de problematiek van de grondverstuiving in de eerste plaats tot de verantwoordelijkheden van de landbouw behoort. Ook onze terreinen hebben met de grondverstuiving te maken, alhoewel de mate waarin ons niet duidelijk is. Vooral in gebieden die grenzen aan de veenkoloniale landbouwgronden zien we vaak dat sloten volstuiven en er op randen en bij singels duinvorming ontstaat. Er wordt dus materiaal ingevangen. Of er, zoals in de rubriek gesuggereerd wordt, veel materiaal wordt gedeponeerd, kunnen wij niet bevestigen. Binnen het natuurbeheer is weinig bekend over volume en samenstelling van verstuiving. De oorzaak hiervan is wellicht gelegen in de scheiding van taken tussen het groene (natuurbeheer) en het grijze circuit (milieubescherming). Het probleem van de grondverstuiving is een voorbeeld van onvoldoende communicatie tussen natuurbeheerders en milieubeschermers'. Hoewel ik vind dat in dit geval de landbouw zijn verantwoordelijkheden moet nemen, zou er aanleiding zijn om met zowel de natuur- als de milieuorganisaties de actuele situatie van de grondverstuiving inzichtelijk te maken.

Assen, Stichting Het Drentse Landschap, Erik van der Bilt

Ik heb vroeger in mijn opleiding geleerd dat het verstuiven van de toplaag niet zo best is. Maar of je dan moet spreken van een ecologische ramp? Nee, dat is overdreven. Kwalijk is het wel. Het is dan ook zaak om als landbouw op zoek te blijven naar steeds betere evenwichten en in dit kader past instandhouding van humusgehalte en bedrijfshygiëne. In het veenkoloniale gebied is sprake van een toenemende vermenging van akkerbouw en veehouderij, waardoor een minder eenzijdig landbouwsysteem ontstaat. Deze ontwikkeling zal het probleem in de toekomst verkleinen.
Beleidsmatig wil ik ervan zeggen dat er soms sprake is van het feit dat de wetgeving ten aanzien van bemesting juist goed grondbeheer tegengaat. Ik opteer, ook in dit geval, dan ook voor een fijnmaziger en minder globale regelgeving, toegespitst op specifieke problemen in het veenkoloniale gebied. In dit geval dus een pleidooi voor een regionale benadering in de richting van de regelgevers in Den Haag.

Assen, NLTO, Joop Boertjens

65 cm verschil

Graag wijs ik u op een artikel in ons tijdschrift De twaalf ambachten nr. 79, 1994. In deze editie is een artikel gewijd aan het bijzondere erf van de biologische tuinbouwpionier Pieter Boxman. Hij heeft een halve hectare grond, tweehonderd meter van de Duitse grens en gelegen langs een vervuild veenkanaal in Emmer-Compascuum. Het artikel over de grondverstuiving is van toepassing op de situatie bij Emmer-Compascuum. Ook hier is het duidelijke verschil in landschap te zien tussen Duitsland en Nederland. Zodra je enkele honderden meters naar het oosten gaat, zie je de begroeide en soms licht beboste boerenerven, terwijl je aan Nederlandse kant een troosteloze kaalslag aantreft. Het meest tot de verbeelding sprekende is het grondniveauverschil tussen het ecologische beheerde terrein van Boxman en het akkerland van zijn buurman-boer: het terrein van Boxman lag enkele jaren geleden al 65 cm hoger dan dat van zijn buurman. Een citaat uit het artikel: '...er is een volle humuslaag van tientallen centimeters dik. Voor die laag schitterende grond is Pieter zijn streekgenoten dank verschuldigd. Door hun beheer waait bij iedere sterke wind de toplaag zo van hun land. Bij hun gaan er jaarlijks centimeters af, bij mij komen ze er bij, vastgehouden door bomen, heesters en planten. Zo ontstond er in die zeventien jaar een merkwaardig hoogteverschil met de omliggende gronden van ruim 65 centimeter, hier en daar bijna 80 centimeter!'

Boxtel, Stichting De Twaalf Ambachten, Sietz Leeflang

natuur

Ook voor de boeren is de grondverstuiving een ramp

Het zal toch iedereen duidelijk zijn dat de boeren in het veenkoloniale akkerbouwgebied er inmiddels wel achter zijn dat de grondverstuiving een bedreiging vormt voor een goede toekomst van het veenkoloniale akkerbouwbedrijf. De grondverstuiving is een natuurverschijnsel dat verergerd is toen de verplichting opgelegd werd aardappelland eens in de vier jaar in de herfstperiode te ontsmetten. Daarna mocht er niets verbouwd worden, waarna de wind vrij spel kreeg.

Vroeger reden wij grove mest op het kale akkerland uit, waardoor de wind minder vat op de grond kreeg; later werd vooral drijfmest op het land gebracht. Dit is nu evenwel niet meer toegestaan. De ontsmetting en het verbod op het uitrijden van drijfmest zie ik als de belangrijkste factoren op dit moment. Mijns inziens zou ook in deze richting de oplossing gezocht moeten worden: incidenteel toestaan van het opbrengen van drijfmest.
Natuurlijk is het zo dat een streven gericht op een goede afwisseling van akkerbouw- en veehouderijbedrijven, minder intensivering en variatie in het teeltplan, het probleem vanzelf doet verdwijnen. Maar wij moeten ons wel realiseren dat juist dit stuifgevoelige gebied meer en meer ontmengd is en vandaag de dag een akkerbouwgebied is. Hier zitten zuivere akkerbouwers. Incidenteel komt er eens een boerderij vrij en daar zie je dan ook wel een nieuwe bedrijfsvoering, maar de hoofdmoot is akkerbouwer. Je kunt natuurlijk de hogere gronden in gras leggen, maar wat moet die akkerbouwer daar mee?
Nu is het wel zo dat het bij de een meer stuift dan bij de ander. Dat heeft natuurlijk verschillende oorzaken. Verschil in beheer is er een van. Mijns inzien zien de laatste jaren de meeste boeren wel in dat de grondverstuiving een zeer ernstige zaak is. De verspreiding van bacteriën en aaltjes en het verdwijnen van goede grond heeft velen ertoe aangezet tot experimenten over te gaan. Vooral het zaaien van groenbemester tussen aardappels en bieten wordt veel gedaan. Alleen is de kwalijke kant hierbij dat de groenbemester dan weer doodgespoten moet worden.
Ik blijf erbij dat de boer in een verkeerde richting gedwongen is. Een coulanter optreden voor het veenkoloniale gebied met betrekking tot het opbrengen van drijfmest zou veel oplossen. Het meest cruciale moment is immers in het vroege voorjaar, als de gewassen in de grond zitten. In de eerste weken van mei hebben wij hier de ergste stofstormen. Het opbrengen van drijfmest zou dat direct tenietdoen, ware het niet dat aan de onderwerkplicht onmogelijk voldaan kan worden.

Annerveenschekanaal, landbouwer, L. Boerma

Foto Karel Zwaneveld